

Стаття надійшла до редакції 29.08.2019

Перевірено на плагіат 07.09.2019 р.

унікальність – 96.69 %

<https://doi.org/10.17721/StudLing2019.15.106-124>

УДК 811.161.2'42

**ОСОБЛИВОСТІ МІКРОПОЛЯ “ВОРОЖІ ВІЙСЬКА” У СТРУКТУРІ
АСОЦІАТИВНО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ “ВОРОГ”
(на матеріалі дискурсу російсько-української інформаційної війни)**

Ольга Леонідівна Кирилюк (м. Миколаїв, Україна)
kyryluk@ukr.net

канд. філол. наук, доцент

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

У статті здійснено аналіз лексем на позначення ворога, якими суспільство послуговується в дискурсі російсько-української інформаційної війни. Результати дослідження дають підстави змоделювати структуру асоціативно-семантичного поля “ворог” в межах українського воєнного наративу. Встановлено, що її формують п'ять асоціативно-семантичних мікрополів: “країна-ворог”, “ворожі війська”, “вороже суспільство”, “ворожі ЗМІ”, “ворожі поняття”. У пропонуваній праці головна увага зосереджена на детальному вивченні мікрополя “ворожі війська”, у межах якого виділено вісім асоціативно-семантичних груп, репрезентованих різноманітними лексемами на позначення осіб, що здійснюють збройну агресію на сході України. Наголошено, що мовні одиниці, якими послуговується українське суспільство, є важливим засобом ведення інформаційної війни, а точніше – відбиття, окрім збройної, також інформаційної ворожої агресії.

Ключові слова: *асоціативно-семантичне поле, наратив, конституенти, номени, моделювання, інформаційна війна.*

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© Kyryliuk O. L. [Kyryliuk O. L.], kyryluk@ukr.net

Peculiarities of the Microfield “Hostile Troops” in the Structure of the Associative-semantic field “Enemy” (based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war) [Osoblyvosti mikropolia “vorozhi viiska” u strukturi asotsiatyvno-semantychnoho polia “voroh” (na materialy diskursu rosiisko-ukrainskoi informatsiinoi viiny)] (in Ukrainian)

**PECULIARITIES OF THE MICROFIELD “HOSTILE TROOPS” IN THE
STRUCTURE OF THE ASSOCIATIVE-SEMANTIC FIELD “ENEMY”
(based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war)**

Olha L. Kyryliuk (Mykolayiv, Ukraine)
kyryluk@ukr.net

Ph.D., Associate Professor
Petro Mohyla Black Sea National University

Introduction. *The era of information wars requires a great deal of mastery of the word. A wide range of recipient's emotions that can be evoked by certain lexemes makes language an essential tool in the fight for people's consciousness while conducting information campaigns that accompany armed conflicts.*

Purpose – *the study of the structure of the associative-semantic field “hostile troops” based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war.*

Methods. *Methods of associative linguistic observation (emotional-expressive and figurative-sensual components of the semantics of the studied lexemes), associative-semantic modeling (associative-semantic fields and microfields formation) are being used.*

Results. *As a result of the analysis, the structure of the associative-semantic microfield of the “hostile troops” has been modeled, within which eight groups (ASG) have been allocated. The main groups are: 1) terminolexemes with a component indicating Russia's involvement in the Donbas conflict (Russian troops, armed forces of the Russian Federation); 2) names with “Putin”, “putinskiyi” components that are synonymous with the concept of “Russia” (Putin's terrorists); 3) metonymic names that associatively indicate the presence of troops of another state (foreigners, invaders); 4) terms without reference to the Russian trace, which are characteristic of the initial stage of the conflict, when the fact of Russian aggression has not yet been recognized by Ukrainian legislation (militants, separatists), etc.*

Conclusion. *Thus, the terminology used by the Ukrainian society is an important mean of waging an information war, and more specifically, repelling not only the armed aggression, but also the information hostile aggression. The study of such names is especially relevant because it enables to form the linguistic identifiers of the war period and to follow the psycholinguistic reactions of the society to the frontline news.*

Keywords: *associative-semantic field, narrative, constituents, names, modeling, information war.*

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Кирилюк О. Л. [Кирилюк О. Л.], kyryluk@ukr.net

Особливості мікрополя “ворожі війська” у структурі асоціативно-семантичного поля “ворог” (на матеріалі дискурсу російсько-української інформаційної війни) [Особенности микрополя “вражеских войск” в структуре ассоциативно-семантического поля “враг” (на материале дискурса российско-украинской информационной войны)] (Українською / На укр. яз)

ОСОБЕННОСТИ МИКРОПОЛЯ "ВРАЖЕСКИЕ ВОЙСКА" В СТРУКТУРЕ АССОЦИАТИВНО-СЕМАНТИЧЕСКОГО ПОЛЯ "ВРАГ"

(на материале дискурса российско-украинской информационной
войны)

Ольга Леонидовна Кирылюк (г. Николаев, Украина)

kyryluk@ukr.net

канд. филол. наук, доцент

Черноморский национальный университет имени Петра Могилы

В статье осуществлен анализ лексем для обозначения врага, которыми общество пользуется в дискурсе российско-украинской информационной войны. Результаты исследования дают основания смоделировать структуру ассоциативно-семантического поля “враг” в пределах украинского военного нарратива. Установлено, что ее формируют пять ассоциативно-семантических микрополей: “страна-враг”, “вражеские войска”, “вражеское общество”, “вражеские СМИ”, “вражеские понятия”. В предлагаемой работе главное внимание сосредоточено на детальном изучении микрополя “вражеские войска”, в рамках которого выделено восемь ассоциативно-семантических групп, представленных различными лексемами для обозначения лиц, осуществляющих вооруженную агрессию на востоке Украины. Отмечается, что языковые единицы, которыми пользуется украинское общество, являются важным средством ведения информационной войны, а точнее – отражения, кроме вооруженной, также и информационной вражеской агрессии.

Ключевые слова: *ассоциативно-семантическое поле, нарратив, конституенты, номен, моделирование, информационная война.*

Формулювання проблеми та обґрунтування актуальності її розв'язання. Епоха інформаційних воєн вимагає неабиякої майстерності володіння словом. Широкий набір емоцій, які певні лексеми здатні викликати в реципієнта, роблять мову найважливішим засобом у боротьбі за свідомість людей під час проведення інформаційних кампаній, які супроводжують збройні конфлікти. Словосполучення “інформаційна війна” вперше було вжите в 1967 році у книзі колишнього директора ЦРУ А. Даллеса “Таємна капітуляція”. Однак, на думку науковців, у цій праці воно ще не розглядалося як термін. Тому прийнято вважати, що як терміносполуку його вперше було вжито в документі “Системи

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© *Kyryliuk O. L. [Kyryliuk O. L.], kyryluk@ukr.net*

Peculiarities of the Microfield “Hostile Troops” in the Structure of the Associative-semantic field “Enemy” (based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war) [Osoblyvosti mikropolia “vorozhi viiska” u strukturi asotsiatyvno-semantychnoho polia “voroh” (na materialii dyskursu rosiisko-ukrainskoi informatsiinoi viiny)] (in Ukrainian)

зброї та інформаційна війна” [Рона Т. 1976], підготовленого для компанії Boeing. Нині “інформаційну війну” розуміють як інтелектуальне протистояння концепцій, поглядів, стратегій, оформлених в короткі рядки повідомлень (стрічки новин, картинки, відео), що передаються через усі можливі канали комунікації [Магда Є. 2017, с.104–105]. Тобто головним завданням інформаційної війни є вплив на свідомість противника. І перемагає в цій війні та сторона, яка вміє швидше й доступніше доносити необхідну інформацію до адресата, а отже, має в тому числі кращі навички вербального оформлення певного наративу.

Україна з 2014 року зазнала, окрім збройної, також інформаційної атаки і була змушена шукати способи відбиття агресії. В таких умовах особливого значення набуває вміння влади мобілізувати суспільство до боротьби проти агресора. Важливим стає кожне слово в новинних повідомленнях – як офіційних, так і неофіційних. Зокрема, протягом п’яти років війни вербальне позначення ворога зазнавало змін. З початку антитерористичної операції в 2014 році в офіційних зведеннях штабу АТО стосовно називання ворога домінують терміни без прямої вказівки на причетність Росії до збройних подій. У новинах того часу використано переважно такий набір лексем: “*ворог*”, “*бойовики*”, “*противник*”, “*сепаратисти*”, “*найманці*”, “*маргінали*”, “*злочинці*”, “*незаконні збройні формування*”, “*бандформування*”, “*бандити*”, “*ворожі снайпери*”, “*терористи*”. Рідше траплялися терміносполуки, які засвідчують, що ворог підтримує російську політику: “*проросійські бойовики*”, “*проросійські сепаратисти*”, “*проросійські бандформування*”. Однак у зведеннях часто подавалася інформація про “*обстріли з території Російської Федерації*” або “*потік військової техніки та боєприпасів з території РФ*”. У цілому ворог трактувався переважно як озброєні формування, які підтримує Росія: “*російські найманці*”, “*бойовики, яким допомагають підрозділи регулярних військ збройних сил Росії*” [штаб АТО, 4.09.14]; “*Російська Федерація і ті незаконні збройні формування, які нею координуються*” [П. Порошенко, 21.06.14]. Таке трактування пояснюється тим, що операцію українських військових на Донбасі держава визначила як антитерористичну, а ворога в такому випадку прийнято позначати як *терорист* чи *бойовик*.

Однак у серпні 2014 року в повідомленнях штабу АТО з’являються формулювання “*загиблі офіцери російської армії*” та “*один з російських*

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Кирилюк О. Л. [Кирилюк О. Л.], kyryluk@ukr.net

Особливості мікрополя “*ворожі війська*” у структурі асоціативно-семантичного поля “*ворог*” (на матеріалі дискурсу російсько-української інформаційної війни) [Особенности микрополя “*вражеских войск*” в структуре ассоциативно-семантического поля “*враг*” (на материале дискурса российско-украинской информационной войны)] (Українською / На укр. яз)

специзначенців був поранений” [штаб АТО, 23.08.14]. Також у цей час засвідчені факти перетину кордону з боку РФ: “колони бронетехніки без розпізнавальних знаків, які рухалися зі сторони РФ” [штаб АТО, 23.08.14; 24.08.14], і з’являються повідомлення, що українських прикордонників “вперше за весь час конфлікту обстріляли вертольоти збройних сил РФ” [Інформаційний центр РНБО, 26.08.14]. 25 серпня з’являється повідомлення про захоплення на території України російських десантників, які за словами президента Росії В. Путіна, випадково “заблукали”. Уже 28 серпня 2014 року опубліковано звернення президента П. Порошенка у зв’язку з “фактичним введенням російських військ на територію України”. Після цього у щоденних зведеннях штабу АТО поряд із термінами *терористи* і *бойовики* з’являються терміни “регулярні російські війська”, “регулярні війська збройних сил РФ”, “знахабнілий агресор”, “російські регулярні військові підрозділи”.

З часом на позначення противника почали використовувати терміни “російсько-терористичні війська”, “російсько-терористичні угруповання”, “російські окупанти”. Компонент “терористичні” залишався основним, оскільки в країні все ще тривала “антитерористична операція”, тому з одного боку він на асоціативному рівні об’єднував у свідомості реципієнта поняття *Росія* і *тероризм*, а з іншого – свідчив про співпрацю Росії з місцевими терористами. Однак після прийняття 18.01.2018 року Закону України “Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях” термінологія змінюється, оскільки на законодавчому рівні остаточно закріплюються нові поняття: АТО переформатовується на ООС (*Операція об’єднаних сил*), ситуація на Донбасі трактується виключно як “збройна агресія Російської Федерації”, сама Росія – як “держава-окупант”, а так звані “ДНР” і “ЛНР” – як “окупаційна адміністрація Російської Федерації”; замість слів бойовики і терористи – виключно “збройні формування Російської Федерації” [Іваневич Т. 2018]. Відтоді в щоденних зведеннях штабу Операції об’єднаних сил синонімами до слова “ворог” є виключно сполуки “збройні формування Російської Федерації та її найманці” і “російські окупаційні війська”. Унормування такої термінології свідчить про офіційне визнання нашою державою Росії як сторони конфлікту, яка відповідальна за події на Сході України. До того ж, використання цих термінів є важливим кроком в

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© Kyryliuk O. L. [Kyryliuk O. L.], kyryluk@ukr.net

Peculiarities of the Microfield “Hostile Troops” in the Structure of the Associative-semantic field “Enemy”
(based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war) [Osoblyvosti mikropolia “vorozhi viiska” u strukturi asotsiatyvno-semanticnoho polia “voroh” (na materialii dyskursu rosiisko-ukrainskoi informatsiinoi viiny)] (in Ukrainian)

інформаційній війні, бо чітко дає сигнал суспільству, хто саме є ворогом.

Не менш значимим є найменування подій на Донбасі. Тривалий час Україна трактувала їх як АТО, у зв'язку з чим цей термін сприймається нині суспільством як синонім до слова війна (*пішов в АТО, призвали в АТО, ветеран АТО*). Поширеним є функціонування в ЗМІ термінів “конфлікт в Україні”, “український конфлікт”, які автоматично звужують масштаб подій до внутрішньоукраїнської проблеми і знімають провину з Росії. Тому Кремль намагається через усі доступні канали комунікації запускати ці терміни в інформаційний простір як України, так і інших держав, аби відбілити власну репутацію. Тому важливим елементом якраз контрпропагандистських дій нашої країни є систематичне донесення світовій спільноті єдино правильного окреслення “російська агресія проти України”.

Отже, термінологія, якою послуговується суспільство є важливим засобом ведення інформаційної війни, а точніше (у випадку з Україною) – відбиттям, окрім збройної, також інформаційної ворожої агресії. Тому дослідження термінології, якою послуговується суспільство в стані війни, набуває нині особливої *актуальності*, оскільки дає можливість сформулювати мовні ідентифікатори воєнного періоду та прослідкувати психолінгвістичні реакції суспільства на події.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема війни неодноразово ставала об'єктом дослідження мовознавців. Варто виділити працю М. Фабішак “Концептуальний метафоричний підхід до дискурсу війни та її наслідків”, у якій автор вивчає особливості висвітлення у пресі різних воєн з 1980 до 2001 року. Основну увагу в цій студії зосереджено на вивченні ролі концептуальної метафори у воєнному дискурсі. Авторка наголошує, що метафори дають можливість маніпулювати суспільною думкою, приховуючи або навпаки демонструючи певні явища [Fabiszak M. A. 2007]. Дж. Лакофф у праці “Метафора і війна: система метафор, що використовується для виправдання війни в затоці” досліджує основні наративи США під час війни у Перській затоці. Результати свідчать, що за допомогою метафор дії Саддама Хусейна щодо окупації Кувейту представлені суспільству як “наступ на нашу життєво важливу економічну лінію” і “згівалтування”, а дії США, відповідно, названі “захистом свободи, нашого майбутнього” і “захистом невинних”. Саддама Хусейна при цьому порівнюють з Гітлером, що одразу формує емоційно

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Кирилюк О. Л. [Кирилюк О. Л.], kyryluk@ukr.net

Особливості мікрополя “ворожі війська” у структурі асоціативно-семантичного поля “ворог” (на матеріалі дискурсу російсько-української інформаційної війни) [Особенности микрополя “вражеских войск” в структуре ассоциативно-семантического поля “враг” (на материале дискурса российско-украинской информационной войны)] (Українською / На укр. яз)

негативний образ у західній свідомості [Lakoff G. 1992, с. 5]. У праці “Війна слів. Мова, політика та 9/11” С. Сільберштейн зосереджує увагу на плакатності висловлювань політиків під час війни, зокрема наголошує, що в урядових повідомленнях домінують короткі чіткі формулювання, а дії США після 11 вересня 2001 року звелися до виразу “*війна з терором*” [Silberstein S. 2002].

Серед українських напрацювань варто виділити дослідження Г. Яворської “Концепт «війна»: семантика і прагматика” [Яворська Г. 2016] та Т. Вільчинської “Концепт – війна: особливості мовної об’єктивації в газетному тексті” [Вільчинська Т. 2017], у яких автори вивчають проблематику термінологічного апарату на позначення подій на Сході України. Однак автори фокусуються переважно на питанні визначення конфлікту, яке дійсно є проблемним для українського суспільства, у той час як дослідження потребують також інші аспекти дискурсу інформаційної війни. Наприклад, не менш важливим, ніж унормування термінології самого поняття конфлікту, є також вивчення мовних ідентифікаторів поняття “ворог” у контексті російської агресії проти України.

Метою статті є дослідження особливостей мікрополя “ворожі війська” в структурі асоціативно-семантичного мікрополя “ворог” на прикладі дискурсу російсько-української інформаційної війни. **Завдання** студії: змоделювати структуру мікрополя й визначити психолінгвістичні та синтагматичні особливості досліджуваного корпусу конститuentів.

Виклад основного матеріалу. Інформаційну війну трактують як війну “смыслів”. У ній так само є свої війська і своя зброя, як і в звичайних воєнних протистояннях. Якщо в звичайних операціях беруть участь “силовики” (представники правоохоронних органів або збройних сил), то для бійців медійного фронту створено термін “смысловики” [Почепцов Г. 2019, с. 40]. Нині владні органи світових держав уже послуговуються терміном “воєнно-інформаційний комплекс” або “воєнно-розважальний” [Почепцов Г. 2019, с. 66]. Це свідчить, що поняття війни остаточно змінило свою звичну парадигму: нині, окрім воєнних дій безпосередньо на фронті, здійснюється щоденне «бомбардування» противника навіть на побутовому рівні через донесення в кожен дім основних наративів за допомогою телевізора чи соцмереж. У дискурсі інформаційної війни наративи розглядають як закладені в інформаційне повідомлення моделі поведінки, за допомогою яких ворог може

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© Kyryliuk O. L. [Kyryliuk O. L.], kyryliuk@ukr.net

Peculiarities of the Microfield “Hostile Troops” in the Structure of the Associative-semantic field “Enemy”
(based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war) [Osoblyvosti mikropolia “vorozhi viiska” u strukturi asotsiatyvno-semantychnoho polia “voroh” (na materialy diskursu rosiisko-ukrainskoi informatsiinoi viiny)] (in Ukrainian)

впливати на суспільство, руйнуючи певні картини світу і нав'язуючи нові [Почепцов Г. 2019, с. 279]. Отже, людина перебуває під постійним прицілом і щодня отримує дозу підготовлених пропагандистами ідей, які доносяться вербально й візуально. Так, Росія постійно намагається занурити українців у створений нею наратив, нібито у війні на Донбасі винна саме Україна, а точніше – її керівництво. В інформаційний простір систематично запускаються фрази на зразок: “Крим здали”, “Ворог не в Кремлі”, “Україна пішла збройним шляхом, і в результаті загинули 13 тисяч осіб” та ін. Ці фрази Кремль озвучує за допомогою українських політиків, прихильних до Росії. У такому випадку саме лексика відіграє ключову роль: створюється наратив, у якому Крим не “окупували”, а “здали”, Росія не “напала”, а Україна сама “пішла збройним шляхом”. Використання подібної термінології через певний час здатне кардинально змінити картину світу суспільства, тобто – спрямувати ненависть населення з реального ворога на владу своєї країни, яка спільно з народом дає відсіч цьому ворогу. Саме таке протистояння називають “наративною війною” [Почепцов Г. 2019, с. 10]. Тому українська влада і суспільство потужно вибудовували певні групи лексики, які відображали чітко уявлення про ворога в контексті українського варіанту трактування подій, який абсолютно збігався з міжнародним. Аналіз дискурсу інформаційної війни дозволяє згрупувати лексичні одиниці інформаційного простору в певну структуру. У межах асоціативно-семантичного поля (АСП) “ворог” виділено п'ять асоціативно-семантичних мікрополів (АСМ): “країна-ворог”, “ворожі війська”, “вороже суспільство”, “ворожі ЗМІ”, “ворожі поняття”.

Оскільки позначення ворожих військ і вживання цих назв у медіапросторі є важливою складовою інформаційної війни, вважаємо за доцільне у пропонованому дослідженні детальніше розглянути АСМ “ворожі війська”. Це мікрополе репрезентоване кількома асоціативно-семантичними групами (АСГ).

АСГ₁ формують узагальнені терміносполуки з компонентом, що вказує на причетність Росії до конфлікту на Донбасі, тобто з використанням слів “російські”, “РФ”, “Російська Федерація”: *гібридна армія РФ, російсько-терористичні війська; російсько-окупаційні війська, російські окупаційні війська, об'єднані російсько-сепаратистські сили, російські окупаційні корпуси, російські найманці, російські регулярні військові підрозділи*, “збройні формування Російської

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Кирилюк О. Л. [Кирилюк О. Л.], kyryluk@ukr.net

Особливості мікрополя “ворожі війська” у структурі асоціативно-семантичного поля “ворог” (на матеріалі дискурсу російсько-української інформаційної війни) [Особенности микрополя “вражеских войск” в структуре ассоциативно-семантического поля “враг” (на материале дискурса российско-украинской информационной войны)] (Українською / На укр. яз)

Федерації та її найманці”, *“російські військові*”, *“російські посіпаки*”, *“пъроросійські бойовики*”. Наприклад: *“Російсько-окупаційні війська збільшили кількість та інтенсивність обстрілів позицій Збройних сил України у зоні АТО”* [zik.ua, 25.02.17]. Стрижневими словами у таких виразах є як традиційна військова лексика (*війська, корпуси, підрозділи, формування*), так і неофіційні найменування (*посіпаки, найманці, бойовики, терористи*).

АСГ₂ репрезентовано номенами з компонентами *“Путін”*, *“путінський”*, *“Кадиров”*, *“кадірівські”*, які в інформаційному просторі є синонімічними до поняття “Росія”. Часто маємо факти, коли людей, які воюють проти української армії, називають *“терористи Путіна”*, *“путінські загарбники”*, *“путінські посіпаки”*, *“кадірівські загони”*, *“загони кадірівських головорізів”*, *“кадірівська гвардія”*, *“кадірівці”*. Наприклад: *Путінські нелюди на Донбасі обстріляли мирне населення: оголошено “червоний” режим* [znaj.ua, 24.08.18]. Варто зазначити, що характеристика *“путінські”* як синонім до *“російські”* вживається стосовно багатьох явищ: *путінські паспорти, путінські бомбардувальники*.

АСГ₃ репрезентована лексикою без вказівки на російську агресію. Такі найменування вживалися на початку воєнних дій і формували наратив стосовно того, що нібито на Донбасі воюють якісь угруповання, які Росія тільки підтримує, не втручаючись відкрито у конфлікт: *“маргінали”*, *“ополченці”*, *“терористи”*, *“сепаратисти”*, *“бойовики”*, *“окупанти”*, *“бандити”*, *“збройні угруповання”*, *“злочинні угруповання”*, *“незаконні збройні формування”*, *“бандформування”*, *“ворожі снайпери”*. Як було зазначено вище, ситуація змінилася наприкінці серпня 2014 року після відвертого російського вторгнення.

Слово *“маргінали”* часто трапляється в щоденних зведеннях прес-центру штабу АТО теж на початку конфлікту. *Маргіналами* називають певну категорію соціальних груп, до яких зараховують *“бездомних, алкоголіків, наркоманів, токсикоманів, психічно хворих, членів неблагополучних сімей, раніше судимих, безробітних, бродяг, жебраків, іноземців-нелегалів, ув’язнених тощо”* [Юридична енциклопедія, 1998]. Таке позначення противника формує у громадськості негативне до нього ставлення, оскільки одразу переводить його до категорії соціально ненадійних людей. Таким чином доноситься інформація про те, що конфлікт організований несвідомими, неосвіченими, проблемними людьми, які вчиняють злочини, оскільки ця форма поведінки є для них звичною: *Нерідко терористи ведуть бойові дії, перебуваючи в стані наркотичного та*

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© Kyryliuk O. L. [Kyryliuk O. L.], kyryluk@ukr.net

Peculiarities of the Microfield “Hostile Troops” in the Structure of the Associative-semantic field “Enemy”
(based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war) [Osoblyvosti mikropolia “vorozhi viiska” u strukturi asotsiatyvno-semantychnoho polia “voroh” (na materialii dyskursu rosiisko-ukrainskoi informatsiinoi viiny)] (in Ukrainian)

алкогольного сп'яніння [штаб АТО, 19.08.14]. У суспільстві переважає думка, що такі групи людей потрібно ізолювати від інших громадян. Контекст, у якому слово “*маргінали*” стає синонімом до лексем “*бойовики*”, “*терористи*”, спонукає населення підтримати легальність дій своєї армії щодо знищення таких злочинців.

АСГ₄ представлений синекдохічними номенами: “*агресор*”, “*знахабнілий агресор*”, “*ворог*”, “*противник*”: **По всій лінії зіткнення агресор провів 5 прицільних обстрілів** [штаб АТО, 27.02.18]. Варто зупинитися на більш детальному аналізі терміна “агресор”. Відповідно до норм міжнародного права, *агресором* вважають державу, яка застосовує збройну силу “проти суверенітету, територіальної цілісності чи політичної незалежності іншої держави” [АБВ 2019, с. 4]. Зважаючи на дії Росії в Україні, суспільство визнає її державо-агресором. *Агресія* буває *прямою*, коли країна відкрито здійснює напад, або *непрямою* – “заслання державою чи від імені держави озброєних банд, угруповань та регулярних сил або найманців, які здійснюють акти застосування збройної сили проти іншої держави...” [Словник термінів 2014]. Враховуючи переважно такий формат участі Росії у конфлікті, загальне позначення її *агресором* переноситься за метонімічним принципом і на ті воєнізовані угруповання, які вона контролює на Донбасі. Отже, слово *агресор* вживається як синонім не тільки до слова Росія, а й до слів “терористи”, “бойовики”. **Цей термін вживається виключно в однині, отже, йдеться про його синекдохічне значення.**

СГ₅ формують метонімічні номені: “*чужинці*”, “*загарбники*”. Ці лексеми є показовими з погляду інформаційної війни, оскільки дають чітку вказівку громадськості на те, що події, які відбуваються на Сході країни, є наслідком втручання чужої держави. Така риторика набуває поширення в офіційному українському дискурсі, зокрема й у звітах штабу АТО, з 2016 року, після виступу президента П. Порошенка до Дня Хрещення Русі-України: “*Категорично не сприймаю паліативні форми, як-то абстрактний “збройний конфлікт” чи “збройне протистояння”. Це оцінки з чужого, неукраїнського голосу. Те, що відбувається на Сході, називається “нашестями чужинців”* [Китаїва Є. 2017].

Трапляється також вираз на зразок “та сторона”: “*Якщо та сторона не дотримається режиму припинення вогню, без будь-яких додаткових узгоджень ми даємо вогонь у відповідь*” [24].

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Кирилюк О. Л. [Кирилюк О. Л.], kyryluk@ukr.net

Особливості мікрополя “ворожі війська” у структурі асоціативно-семантичного поля “ворог” (на матеріалі дискурсу російсько-української інформаційної війни) [Особенности микрополя “вражеских войск” в структуре ассоциативно-семантического поля “враг” (на материале дискурса российско-украинской информационной войны)] (Українською / На укр. яз)

АСГ₆ репрезентують лексеми “*сепаратисти*”, “*сепари*”, “*сепарюги*”, утворені від терміна “*сепаратизм*”, що тлумачиться як “рух за територіальне відокремлення частини держави з метою створення нового державного утворення або надання певній частині держави автономії...” [Шемшученко, Ю. С. и др. 2004, с. 398-399]. Такі дії, відповідно до “Кримінального кодексу України”, трактуються як кримінальний злочин і караються обмеженням волі [Кримінальний кодекс України]. Використання терміна “сепаратисти” в інформаційному полі автоматично звинувачує противника у вчиненні незаконних дій, спрямованих на відокремлення частини української території.

АСГ₇ представлений утвореннями “*денеєрівці*” (“*ДНРівці*”), “*еленєрівці*” (*ЛНРівці*), “*ОРДЛОвці*”. Перші два номени утворені від аббревіатур на позначення незаконних квазідержавних утворень “ДНР” (“Донецька народна республіка”) та “ЛНР” (“Луганська народна республіка”). Третій термін є похідним від аббревіатури ОРДЛО (окуповані регіони Донецької та Луганської областей). Наприклад: “*Усе робиться для того, щоб ОРДЛОвці самі провели вибори*” [нардеп І. Попов, ФБ, 5.08.16]; *У Донецьку ДНРівці побили учасників пікету* [ukrinform.ua, 16.08.16].

АСГ₈ представлено метафоричними чи метонімічними назвами: “ординці”, “орки”, “запоребрики”, “іхтамнети”, “путінські іхтамнети”, “відпускники”, “зелені чоловічки”, “туристи”, “заблукалі”, “п’ятнадцятитисячники”, “шахтарі”, “трактористи”.

Поява лексеми “*ординці*” на позначення бойовиків на Донбасі пов’язана з тим, що в українському інформаційному просторі Росію позначають терміном “Орда”, вважаючи її ментальною спадкоємицею Золотої Орди, під чийм ґнітом вона тривалий час перебувала.

Слово “*орки*” має метафоричне значення і асоціює учасників збройних формувань на Донбасі із персонажами творів Джона Толкіна, яких той змалював як служителів зла. Саме такі асоціації викликають в українському суспільстві і терористи: “*Біля Новотроїцького, окрім кулеметів та АГСів, орки шалють з ушкою*” [tyzhden.ua, 20.05.16].

Лексема “*запоребрики*” утворений від російського слова “поребрик”, яке використовують виключно в Санкт-Петербурзі на позначення “бордюр” [Пальвелева Л. 2006]. Слово “поребрик” зафіксоване у лінгвістичному порталі

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© Kyryliuk O. L. [Kyryliuk O. L.], kyryliuk@ukr.net

Peculiarities of the Microfield “Hostile Troops” in the Structure of the Associative-semantic field “Enemy” (based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war) [Osoblyvosti mikropolia “vorozhi viiska” u strukturi asotsiatyvno-semantychnoho polia “voroh” (na materialі dyskursu rosiisko-ukrainskoi informatsiinoi viiny)] (in Ukrainian)

"Словники України on-line", але на території України практично не вживалося до подій на Донбасі. Однак 12 квітня 2014 року озброєні люди захопили адмінбудівлі в м. Краматорську. На поширеному в мережі відео захоплення чути, як один із них, даючи вказівку відійти за бордюр, кричить: "За поребрик!" Це одразу дало підстави визначити їх не як місцевих "ополченців", а саме як військових з Росії. Фраза "за поребрик" одразу стає мемом. Військових, які захоплювали будівлі, називають "спецназ "Поребрик", а сам процес захоплення "операція "Поребрик". Варто зазначити, що термін "запоребрики" вживається як на позначення російських військових (*П'ять років тому запоребрики захопили Слов'янськ* [glavnoe.ua, 12.04.19]), так і на позначення будь-яких жителів Росії чи Криму, які підтримують анексію: "**Запоребрики** паляться: в мережі показали скрінну мрію фанатів "Кримнаша" [apostrophe.ua, 18.12.18]. Вираз "за поребриком" набуває значення "в Росії": "Україна втерла носа Росії, і це визнали навіть за поребриком" [znaj.ua, 2.02.19]; **За поребриком** – бунт на кораблі через підкинуті журналісту наркотики [texty.org.ua, 10.06.19]. На основі цієї фрази утворюється низка нових слів: "запоребрики" (російські військові чи росіяни), "Запоребер'я" або "Запореберье" (Росія). Шляхом зрощення з'явилося слово "Запоребрик" у значенні "Росія": **Запоребрик** знову погрожує [Роман Цимбалюк, травень 2019]. Також фраза "за поребриком" вживається як синонім до фразеологізму "за бортом": "Залишили «за поребриком»: у Мінську на виборчу дільницю не пустили журналістів росЗМГ" [Високий замок, 31.03.19]. Ця сполука породила в мережі багато трансформованих афоризмів: *Коли ти дивишся на поребрик, поребрик дивиться на тебе; Хто до нас із поребриком прийде, той від поребрика й загине; По поребриках їхніх впізнаєте їх; Білим поребриком шито; За поребриком во лжі; почуватися як поребрик у Краматорську (ірон., як риба у воді); Від бордюра до поребрика – одна війна; Життя прожити – не поребрик переступити; Поребрик наш!; Чи є життя за поребриком?; Битва за Поребрик* [Хаддад-Розкладай К. 2014].

Лексема "іхтамнети" почала використовуватися на позначення кадрових російських військових без розпізнавальних знаків, які брали участь в окупації Криму та Донбасу. У березні 2014 року В. Путін на питання журналіста "Це були російські солдати чи ні?" відповів: "Це були місцеві сили самооборони", а вже 17.04.14 р. заявив: "За спиною сил самооборони Криму, звісно, стали наші військові". Однак він продовжив заперечувати присутність російських військ на

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Кирилюк О. Л. [Кирилюк О. Л.], kyryluk@ukr.net

Особливості мікрополя "ворожі війська" у структурі асоціативно-семантичного поля "ворог" (на матеріалі дискурсу російсько-української інформаційної війни) [Особенности микрополя "вражеских войск" в структуре ассоциативно-семантического поля "враг" (на материале дискурса российско-украинской информационной войны)] (Українською / На укр. яз)

Донбасі: “Російських військ в Україні нема”. Коли ж російських військових виявили, він зауважив, що “вони **заблукали** на бронетехніці зі зброєю. Я вірю, що вони **заблукали**, адже там немає маркованого кордону” [Путін, 29.08.14]. Фраза “**их там нет**” стає перегуком з іншим висловлюванням Путіна стосовно підводного човна «Курськ». На запитання, що з ним сталося, Путін відповів: “**Він затонув**” (рос. *Она утонула*). За цим же принципом громадськість і побудувала мовні формули на позначення російських військових “они **заблудились**” та “**их там нет**”. Згодом остання фраза лексикалізувалася і стала вживатися як одне слово рос. “**ихтамнет**”, укр. “**їхтамнет**”, “**їхтамнет**”. Слово набуло всіх ознак іменника: належить до чоловічого роду, має форми однини і множини. Вживається зі значенням “військовослужбовці, яких держава направила для здійснення бойових дій на територію іншої держави, однак публічно заперечує їхню присутність”: “**Путінські “їхтамнети” поранили трьох бійців на Луганщині**” [dero.ua, 3.08.16]. Самі ж росіяни трактують його як слово з відтінками “суму”: “**їхтамнет**, мені здається, зовсім не знущальне, а дуже сумне слово” [Туркова К. 2018]. Також пояснюють семантику цієї лексеми негативними відтінками: “непотрібність”, “покинутість”, “забуття”. Головну причину появи цього номена вбачають у тому, що в Росії “відсутня цінність людського життя”: “Але з мережевого словника воно зникне лише тоді, коли життя кожного стане для держави по-справжньому цінним” [Туркова К. 2018]. Лексема “**їхтамнети**” органічно вписується в загальну концепцію дегуманізації ворога в контексті інформаційної війни. Зокрема, в реченні “**У міській морг за дві доби надійшло мінімум сім “свіжаків”. Явна ознака, що **їхтамнети!**”** [43] цей номен не викликає емоцій співчуття, а навпаки – спонукає до схвалення суспільством дій своєї армії щодо знищення представників ворожих військ. Це пов’язано з важливою особливістю війни – “необхідністю подолати табу прийняття іншого людського життя. Табу створює невід’ємний конфлікт між героїчним міфом про війну та необхідністю вбивства інших людських істот, що призводить до риторики жорстокості ворога” [Fabizsak M. A. 2007, с. 9]. Лексема “**їхтамнети**” настільки закріпилася в суспільному дискурсі, що її почали використовувати не тільки щодо російських військових на Донбасі. Історики вживають її в контексті подібних подій, зокрема виразом “**їхтамнети Сталіна**” відтепер позначають радянські війська у Фінляндії під час війни 1939-40 рр. [їхтамнети Сталіна, 2017].

У 2017 році набув поширення номен “**п’ятнадцятитисячники**”

Actual Problems of Linguistics [Aktual’ni problemy movoznavstva]

© *Kyryliuk O. L. [Kyryliuk O. L.], kyryluk@ukr.net*

Peculiarities of the Microfield “Hostile Troops” in the Structure of the Associative-semantic field “Enemy”
(based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war) [Osoblyvosti mikropolia “vorozhi viiska” u strukturі asotsiatyvno-semanticnoho polia “voroh” (na materialі dyskursu rosiisko-ukrainskoi informatsiinoi viiny)] (in Ukrainian)

(“*п'ятнашки*”), мотивований наявною інформацією про те, що російська влада наймає для ведення бойових дій на Донбасі людей, пропонуючи їм заробітну плату – 15 тисяч рублів [Китаїва Є. 2017]. Термін широко використовувався в інформаційному дискурсі щодо подій на Донбасі: *На відміну від “ідейних”, “п'ятнадцятитисячники” не готові гинути на війні й у разі ескалації бойових дій багато хто з них розриває контракти* [slovovidilo.ua, 07.07.17].

Номени “*шахтарі*” і “*трактористи*” на позначення бойовиків з'явилися після заяви російського президента В. Путіна про те, що на Донбасі воюють не професійні російські військові, а “*вчорашні шахтарі й трактористи*” [fakty.com.ua, 18.02.15]. Терміни почали використовувати з іронічним значенням. Про це свідчить і контекст сирійської війни, де російських військових теж називають такими лексемами: “*У Сирії виявили тіла донбаських шахтарів і трактористів, які теж воюють проти хунти*” [replyua.net, 14.02.18].

Стосовно російської армії на Донбасі також вживається лексема “*куратори*” (*кременівські куратори, московські куратори, російські куратори*). Слово має значення “особа, якій доручено наглядати за якою-небудь роботою”, а отже, використання цієї назви формує в суспільній свідомості важливий і необхідний наратив – усі дії бойовиків на Донбасі контролюються з Російської Федерації: *«після вбивства Захарченка терпіння «кураторів» вичерпалося: розпочалася комплексна зачистка владної вертикалі»* [day.kyiv.ua, 5.11.18].

Не менш важливими є дослідження використовуваних прикметників, прислівників та дієслів у текстах інформаційних повідомлень про ворога. Дії ворога відносно України кваліфікуються виключно словами або словосполученнями з негативними конотаціями: “*напав*”, “*захопив*”, “*окутував*”, “*завдав удару в спину*”; у щоденних зведеннях з лінії фронту вживається лексема “*гатити*”: *Окупанти гатили із заборонених мінометів по українських позиціях під Пісками* [ukrinform.ua, 23.11.19]. До того ж, слово “*гатити*” часто вживається з лексемою “*із заборонених*”, що також посилює наратив незаконності дій противника. У контексті інформаційних повідомлень ворог завжди здійснює щось “*підступно*”, “*нахабно*”, “*віроломно*”, а сам він є “*жорстокий*”, “*підступний*”, “*зухвалий*”, “*підлий*”. Також стосовно ворога ніколи не може бути використано лексему “*вбити*”, оскільки вона передбачає реакцію співчуття. Тому щодо противника вживають слова “*знищити*”, “*ліквідувати*”: *Українські військові знищили двох окупантів, причетних до*

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Кирилюк О. Л. [Кирилюк О. Л.], kyryluk@ukr.net

Особливості мікрополя “*ворожі війська*” у структурі асоціативно-семантичного поля “*ворог*” (на матеріалі дискурсу російсько-української інформаційної війни) [Особенности микрополя “*вражеских войск*” в структуре ассоциативно-семантического поля “*враг*” (на материале дискурса российско-украинской информационной войны)] (Українською / На укр. яз)

обстрілів авто ЗСУ [ukrinform.ua, 25.01.19]. Українські військові на Донбасі ліквідували керівника розвідки сепаратистів [50].

Висновки й перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Отже, результати аналізу мікрополя “ворожі війська”, яке входить у структуру асоціативно-семантичного поля “ворог”, дають підстави виокремити вісім асоціативно-семантичних груп, репрезентованих різноманітними лексемами на позначення осіб, що здійснюють збройну агресію на Сході України. Метою подальших досліджень є докладне вивчення інших асоціативно-семантичних мікрополів (“вороже суспільство”, “ворожі ЗМР”, “ворожі поняття”) у структурі поля “ворог”, а також визначення особливостей контекстної семантики аналізованих асоціатів.

Література:

1. АБВ. *Збройний конфлікт в термінах (Путівник для України)* (2019) (Київ, Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб).
2. *Академічний тлумачний словник*, <http://sum.in.ua/s/kurator>
3. Вільчинська, Т. Концепт – війна: особливості мовної об’єктивації у газетному тексті. *Лінгвістичні студії Linguistic Studies* 34 (2017): 110–114.
4. Даллес, А. *Тайная капитуляция* (1967), <https://www.e-reading.life/book.php?book=1013352>
5. Іваневич, Т. *Нова термінологія війни: зона АТО чи РВЗА РФ?* (2018), <http://old.qha.com.ua/ru/analitika/nova-terminologiya-viini-zona-ato-chi-rvza-rf/188691/>
6. *Іхтамнети Сталіна. Для кого змішали перший “коктейль Молотова”* (2017), <http://www.dsnews.ua/world/-ihtamneti-stalina-dlya-kogo-zmishali-pershiy-kokteyl-molotova--07082017220000>
7. Китаїва, Є. *Записки з передової: арміїці про зоряні пейзажі, п’ятнадцяти тисячників та лазню у ворога під носом* (2017), <https://www.5.ua/suspilstvo/zapysky-z-peredovoi-armiitsi-pro-zoriani-peizazhi-piatnadciatytysiachnykiv-ta-lazniu-u-voroha-pid-nosom-139054.html>
8. *Кримінальний кодекс України*. Стаття 110. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України, <http://yurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/kodeks/013/110.php>
9. Магда, Є. *Гібридна агресія Росії : уроки для Європи* (Київ, КАЛАМАР, 2017).
10. Пальвелева, Л. “Порєбрик” и “бордюр”, “Михал Сергєич” и “Михаил Сергєєвич”, (2006), <https://www.svoboda.org/a/161953.html>

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© Kyryliuk O. L. [Kyryliuk O. L.], kyryliuk@ukr.net

Peculiarities of the Microfield “Hostile Troops” in the Structure of the Associative-semantic field “Enemy”
(based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war) [Osoblyvosti mikropolia “vorozhi viiska” u strukturi asotsiatyvno-semantychnoho polia “voroh” (na materialy diskursu rosiisko-ukrainskoi informatsiinoi viiny)] (in Ukrainian)

11. Почепцов, Г. *Когнитивные войны в соцмедиа, массовой культуре и массовых коммуникациях* (Харьков, Фолио, 2019).
12. *Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях.* 2268-VIII (2018), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2268-19>
13. *Словник термінів для ЗМІ щодо російсько-українського конфлікту* (2014), <https://ms.detector.media/ethics/standards/slovník-terminiv-dlya-zmi-schodo-rosiyskokukrainskogo-konfliktu/>
14. Туркова, К. *Токсичный рыбакейт и ихтамнет-2* (2018), <https://snob.ru/entry/157688/>
15. Хаддад-Розкладай, К. *Чи є життя за поребриком: як у мову входять слова* (2014), <https://gazeta.ua/articles/istoriya-movi/ci-ye-zhittya-za-porebrikom-yak-u-movu-vhodyat-slova/567408>
16. Шемшученко, Ю. С., Бабкін, В. Д., Горбатенко, В. П. (Ред.). *Політологічний енциклопедичний словник* (Київ, Генеза, 2004).
17. *Юридична енциклопедія* (Київ, Укр. енцикл., 1998), <http://leksika.com.ua/14210923/legal/marginalni-grupi>
18. Яворська, Г. Концепт “війна”: семантика і прагматика. *Стратегічні пріоритети.* №1 (38) (2016): 14–23.
19. Lakoff, G. Metaphor and war: The metaphor system used to justify war in the gulf. *Journal of Cognitive Semiotics* IV(2) (1992): 5-19, <https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/cogsem.2009.4.issue-2/cogsem.2009.4.2.5/cogsem.2009.4.2.5.pdf>
20. Silberstein, S. *War of words. Language, politics and 9/11* (London – NewYork, Routledge, 2002).
21. Rona, T. *Weapon Systems and Information War* (1976), [https://www.esd.whs.mil/Portals/54/Documents/FOID/Reading%20Room/Science and Technology/09-F-0070-Weapon-Systems-and-Information-War.pdf](https://www.esd.whs.mil/Portals/54/Documents/FOID/Reading%20Room/Science%20and%20Technology/09-F-0070-Weapon-Systems-and-Information-War.pdf)
22. Fabiszak, M. A. *Conceptual Metaphor approach to war discourse and its implications* (2007), http://repozytorium.amu.edu.pl:8080/bitstream/10593/510/1/Fabiszak_M_Conceptual_Metaphor.pdf

Джерела ілюстративного матеріалу:

23. штаб АТО, 4.09.14.

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Кирилюк О. Л. [Кирилюк О. Л.], kyryluk@ukr.net

Особливості мікрополя “ворожі війська” у структурі асоціативно-семантичного поля “ворог” (на матеріалі дискурсу російсько-української інформаційної війни) [Особенности микрополя "вражеских войск" в структуре ассоциативно-семантического поля "враг" (на материале дискурса российско-украинской информационной войны)] (Українською / На укр. яз)

24. П. Порошенко, 21.06.14.
25. штаб АТО, 23.08.14; 24.08.14.
26. інформаційний центр РНБО, 26.08.14.
27. zik.ua, 25.02.17.
28. znaj.ua, 24.08.18.
29. штаб АТО, 19.08.14.
30. штаб АТО, 27.02.18.
31. www.5.ua, 28.07.16.
32. нардеп І. Попов, ФБ, 5.08.16.
33. ukrinform.ua, 16.08.16.
34. tyzhden.ua, 20.05.16.
35. glavnoe.ua, 12.04.19.
36. apostrophe.ua, 18.12.18.
37. znaj.ua, 2.02.19.
38. texty.org.ua, 10.06.19.
39. Роман Цимбалюк, Блог на Ютуб, травень 2019.
40. Високий замок, 31.03.19.
41. Путін, 29.08.14.
42. depo.ua, 3.08.16.
43. znaj.ua, 20.11.19.
44. slovoidilo.ua, 07.07.17.
45. fakty.com.ua, 18.02.15.
46. replyua.net, 14.02.18.
47. day.kyiv.ua, 5.11.18.
48. ukrinform.ua, 23.11.19.
49. ukrinform.ua, 25.01.19.
50. tsn.ua, 6.07.19.

References:

1. *ABV. Zbroinyi konflikt v terminakh (Putivnyk dlia Ukrainy)* (Kyiv, Ministerstvo z pytan tymchasovo okupovanykh terytorii ta vnutrishno peremishchenykh osib, 2019).
2. *Akademichniy tlumachnyi slovnyk*, Retrieved from <http://sum.in.ua/s/kurator>
3. Vilchynska, T. “Kontsept – viina: osoblyvosti movnoi obiektyvatsii u hazetnomu teksti”. *Linhvistychni studii. Linguistic Studies* 34 (2017): 110–114.
4. Dalles, A. *Taynaya kapitulyatsiya* (1967), <https://www.e-reading.life/book.php?book=1013352>
5. Ivanevych, T. *Nova terminolohiia viiny: zona ATO chy RVZA RF?* (2018), <http://old.qha.com.ua/ru/analitika/nova-terminologiya-viini-zona-ato-chi-rvza->

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© Kyryliuk O. L. [Kyryliuk O. L.], kyryluk@ukr.net

Peculiarities of the Microfield “Hostile Troops” in the Structure of the Associative-semantic field “Enemy” (based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war) [Osoblyvosti mikropolia “vorozhi viiska” u strukturi asotsiatyvno-semantynchoho polia “voroh” (na materialy diskursu rosiisko-ukrainskoi informatsiinoi viiny)] (in Ukrainian)

- rf/188691/
6. *"Ikhtamniety Stalina. Dlia koho zmishaly pershyi "kokteil Molotova"* (2017), <http://www.dsnews.ua/world/-ihtamneti-stalina-dlya-kogo-zmishali-pershiy-kokteyl-molotova--07082017220000>
 7. Kytaiva, Ye. *Zapysky z peredovoi: armiitsi pro zorianipeizazhi, piatnadtsiatytysiachnykiv ta lazniu u vorohapidnosom* (2017), <https://www.5.ua/suspilstvo/zapysky-z-peredovoi-armiitsi-pro-zoriani-peizazhi-piatnadtsiatytysiachnykiv-ta-lazniu-u-voroha-pid-nosom-139054.html>
 8. *Kryminalnyi kodeks Ukrainy*. Statia 110. Posiahannia na terytorialnu tsilnist i nedotorkannist Ukrainy, <http://yurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/kodeks/013/110.php>
 9. Mahda, Ye. Hibrydna ahresia Rosii: uroky dlia Yevropy (Kyiv, KALAMAR, 2017).
 10. Pal'veleva, L. *"Porebrik" i "bordyr", "Mikhal Sergeich" i "Mikhail Sergeevich"* (2006), <https://www.svoboda.org/a/161953.html>
 11. Pocheptsov, G. Kognitivnye voyni v sotsmedia, masovoy kul'ture i massovykh kommunikatsiyakh (Khar'kov, Folio, 2019).
 12. Pro osoblyvosti derzhavnoi polityky iz zabezpechennia derzhavnoho suverenitetu Ukrainy na tymchasovo okupovanykh terytoriiakh u Donetskii ta Luhanskii oblastiakh. 2268-VIII (2018), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2268-19>
 13. *Slovyk terminiv dlia ZMI shchodo rosiisko-ukrainskoho konfliktu* (2014), https://ms.detector.media/ethics/standards/slovník_termíniv_dlya_zmi_schodo_rosijskoukrainskogo_konfliktu/
 14. Turkova, K. *Toksichnyy rybkageyt i ikhtamnet-2* (2018), <https://snob.ru/entry/157688/>
 15. Khaddad-Rozkladai, K. *Chy ye zhyttia za porebrykom: yak u movu vkhodiat slova* (2014), https://gazeta.ua/articles/istoriya-movi/_ci-ye-zhittya-za-porebrykom-yak-u-movu-vhodyat-slova/567408
 16. Shemshuchenko, Yu. S., Babkin, V. D., Horbatenko, V. P. (Red.). *Politolohichni entsyklopedychnyi slovyk* (Kyiv, Geneza. 2004).
 17. *Yurydychna entsyklopediia* (Kyiv: Ukr. entsykl., 1998), http://leksika.com.ua/14210923/legal/marginalni_grupi
 18. Yavorska, H. Kontsept "viina": semantyka i prahmatyka. *Stratehichni priorytety* 1 (38) (2016). 14–23.
 19. Lakoff, G. Metaphor and war: The metaphor system used to justify war in the gulf. *Journal of Cognitive Semiotics*, IV (2) (1992): 5–19, <https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/cogsem.2009.4.issue-2/cogsem.2009.4.2.5/cogsem.2009.4.2.5.pdf>

Актуальні проблеми мовознавства [Актуальные проблемы языкознания]

© Кирилюк О. Л. [Кирилюк О. Л.], kyryluk@ukr.net

Особливості мікрополя "ворожі війська" у структурі асоціативно-семантичного поля "ворог" (на матеріалі дискурсу російсько-української інформаційної війни) [Особенности микрополя "вражеских войск" в структуре ассоциативно-семантического поля "враг" (на материале дискурса российско-украинской информационной войны)] (Українською / На укр. яз)

20. Silberstein, S. *War of words. Language, politics and 9/11* (London – New York, Routledge, 2002).
21. Thomas, P. R. *Weapon Systems and Information War*. Retrieved from (1976), https://www.esd.whs.mil/Portals/54/Documents/FOID/Reading%20Room/Science_and_Technology/09-F-0070-Weapon-Systems-and-Information-War.pdf
22. Fabiszak, M. A. *Conceptual Metaphor approach to war discourse and its implications* (2007), http://repozytorium.amu.edu.pl:8080/bitstream/10593/510/1/Fabiszak_M_Conceptual_Metaphor.pdf
23. штаб АТО, 4.09.14.
24. П. Порошенко, 21.06.14.
25. штаб АТО, 23.08.14; 24.08.14.
26. інформаційний центр РНБО, 26.08.14.
27. zik.ua, 25.02.17.
28. znaj.ua, 24.08.18.
29. штаб АТО, 19.08.14.
30. штаб АТО, 27.02.18.
31. www.5.ua, 28.07.16.
32. нардеп І. Попов, ФБ, 5.08.16.
33. ukrinform.ua, 16.08.16.
34. tyzhden.ua, 20.05.16.
35. glavnoe.ua, 12.04.19.
36. apostrophe.ua, 18.12.18.
37. znaj.ua, 2.02.19.
38. texty.org.ua, 10.06.19.
39. Роман Цимбалюк, Блог на Ютуб, травень 2019.
40. Високий замок, 31.03.19.
41. Путін, 29.08.14.
42. depo.ua, 3.08.16.
43. znaj.ua, 20.11.19.
44. slovoidilo.ua, 07.07.17.
45. fakty.com.ua, 18.02.15.
46. replyua.net, 14.02.18.
47. day.kyiv.ua, 5.11.18.
48. ukrinform.ua, 23.11.19.
49. ukrinform.ua, 25.01.19.
50. tsn.ua, 6.07.19.

Actual Problems of Linguistics [Aktual'ni problemy movoznavstva]

© *Kyryliuk O. L. [Kyryliuk O. L.]*, kyryluk@ukr.net

Peculiarities of the Microfield “Hostile Troops” in the Structure of the Associative-semantic field “Enemy” (based on the discourse of the Russian-Ukrainian information war) [Osoblyvosti mikropolia “vorozhi viiska” u strukturi asotsiatyvno-semanticznego polia “voroh” (na materialii dyskursu rosiisko-ukrainskoi informatsiinoi viiny)] (in Ukrainian)